UNHCR/R.Kostrzynski

UCHODŹCY Z UKRAINY W POLSCE
PROFILOWANIE
SIERPIEŃ 2022

WPROWADZENIE

Na dzień 19. września 2022 r. w Polsce w ramach ochrony tymczasowej zarejestrowało się 1,4 mln osób, co stanowi najwyższą liczbę wśród krajów UE. W całej Europie zarejestrowano dotychczas około 7,4 mln uchodźców z Ukrainy[1]. W celu zrozumienia profilu demograficznego uchodźców z Ukrainy, ich zamiarów i potrzeb, dostępu do informacji oraz trendów przemieszczania się, UNHCR we współpracy z REACH rozpoczęło regionalny (a więc odbywający się w kilku krajach ościennych: Polsce, Słowacji, Mołdawii oraz Rumunii) proces "profilowania" oparty przede wszystkim na badaniach ilościowych (kwestionariuszowych). Wywiady przeprowadzane były na terenach przygranicznych, w ośrodkach tranzytowych i recepcyjnych, biurach organizacji pozarządowych, na dworcach kolejowych i autobusowych oraz w ogólnych punktach informacyjnych i pomocowych. Z osobami, które wyraziły zgodę na udział w badaniu, ankieterzy przeprowadzali około 20-minutowy wywiad przy użyciu jednolitego, spójnego dla regionu kwestionariusza. W Polsce wywiady przeprowadzane były w kilku wybranych województwach, głównie w dużych ośrodkach miejskich. Z racji na metodologię i nielosowy dobór próby, badanie nie jest reprezentatywne, a jego wyniki nie mogą być uogólnione na całą populację uchodźców. Pokazują natomiast trendy i pozwalają na zidentyfikowanie tendencji i najpilniejszych potrzeb. Niniejszy raport przedstawia wyniki 2,531 wywiadów przeprowadzonych z uchodźcami przebywającymi w Polsce między 1 a 31 sierpnia 2022.

DOWIEDZ SIĘ WIĘCEJ

Raport regionalny
ŻYCIE W ZAWIESZENIU: PROFILE I INTENCJE UCHODŹCÓW Z UKRAINY
Lipiec 2022

Poprzednie raporty:
UCHODŹCY Z UKRAINY W POLSCE - PROFILOWANIE
Czerwiec 2022
Lipiec 2022

Portal Danych Operacyjnych - Sytuacja Uchodźców z Ukrainy: **POLSKA**

NAJWAŻNIEJSZE INFORMACJE

Podobnie jak w poprzednich miesiącach (patrz: czerwiec i lipiec), większość respondentów stanowiły kobiety z wyższym wykształceniem, ponad połowa z których planuje zostać w Polsce. Zdecydowana większość (78%) podróżowała do Polski w grupie - zazwyczaj z bliską rodziną, innymi kobietami oraz dziećmi.

- Ponad połowa (61%) respondentów planuje w najbliższym czasie pozostać w Polsce, 16% zamierza wrócić do Ukrainy, a 15% - przenieść się do innego kraju. Główną motywacją do pozostania w Polsce - wskazaną przez 55% - jest bezpieczeństwo. Największy odsetek uchodźców pragnących pozostać w Polsce występuje wśród tych, którzy przyjechali z regionów szczególnie objętych działaniami wojennymi, takich jak obwody ługański oraz mikołajowski. Powrót do Ukrainy jest najczęściej planowany przez uchodźców z obwodu iwanofrankowskiego (37%) i sumskiego (26%), zlokalizowanych dalej od linii frontu.
- Jedna piąta (20%) uchodźców podróżuje z co najmniej jedną osobą starszą, a 9% podróżuje z co najmniej jedną osobą starszą ze szczególnymi potrzebami. Podróżujący z osobami starszymi częściej deklarują potrzeby takie jak środki pieniężne oraz opieka medyczna.
- Pomoc finansowa, dostęp do zatrudnienia oraz zakwaterowanie pozostają, od czerwca, najczęściej zgłaszanymi potrzebami. W dalszej kolejności znajdują się pomoc rzeczowa i opieka medyczna. Ma to wpływ na potrzeby informacyjne uchodźców, którzy najczęściej deklarują potrzebę uzyskania dodatkowych informacji dotyczących pomocy finansowej, możliwości zatrudnienia oraz dostępu do opieki medycznej, najchętniej poprzez media społecznościowe oraz aplikacje.

DEMOGRAFIA

Największą grupę ankietowanych w sierpniu stanowiły kobiety pdróżujące z członkami bliskiej rodziny - najczęściej dziećmi i/lub innymi kobietami. Ponad połowa z nich posiada wykształcenie wyższe, jedna czwarta (25%) uzyskała wykształcenie techniczne lub zawodowe, a jedna piąta (19%) - wykształcenie średnie.

78% respondentów podróżowało z innymi osobami, z czego 94% z bliską rodziną. Ponad połowa (59%) podróżowała z co najmniej jednym dzieckiem lub niemowlęciem, 17% z co najmniej jednym niemowlęciem, a 20% z co najmniej jedną osobą w wieku 60 lat lub więcej. Średnio respondenci podróżowali z 2 innymi osobami.

Płeć respondentów

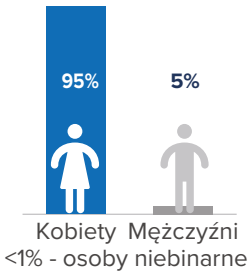

Zatrudnienie w Ukrainie

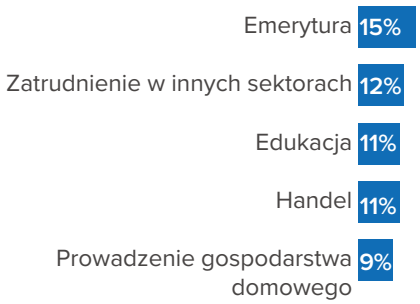

Struktura zatrudnienia z podziałem na grupy wiekowe:

Emerytura jest oczywiście najczęstsza wśród najstarszych respondentów (76% emerytów w grupie wiekowej 60+), podczas gdy bezrobocie najczęściej obserwowane jest u najmłodszych (20% w grupie wiekowej 18-24 w porównaniu do 3% średnio).

Narodowość

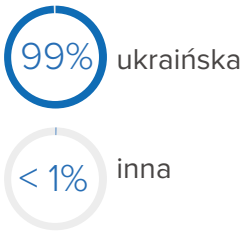

Formalne wykształcenie według grupy wiekowej

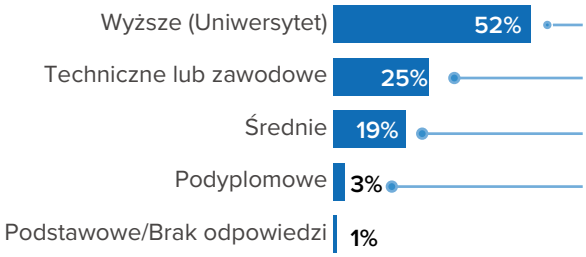

PLANY NA PRZYSZŁOŚĆ

Chociaż respondenci mają nadzieję na powrót do Ukrainy, kiedy tylko będzie tam bezpieczniej, w tym momencie większość z nich (61%) planuje pozostać w Polsce, głównie ze względów bezpieczeństwa. Zamiar pozostania jest wyższy wśród uchodźców podróżujących z co najmniej jednym dzieckiem (68%) oraz wśród tych, którzy opuścili Ukrainę pomiędzy lutym a kwietniem (68%, w porównaniu do 48% wśród tych, którzy wyjechali pomiędzy majem a sierpniem). 16% respondentów zamierza wrócić do Ukrainy, podczas gdy 15% planuje przemieścić się do innego państwa, najczęściej do Niemiec, Holandii lub Czech.

Zamiary: Pozostanie w Polsce

61% **ankietowanych planuje zostać w Polsce**

Trzy główne powody pozostania w Polsce (n=1,546*)

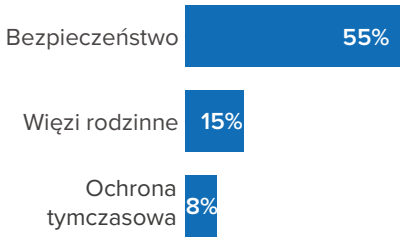

Najliczniej reprezentowane obwody pochodzenia wśród osób zamierzających pozostać w Polsce**

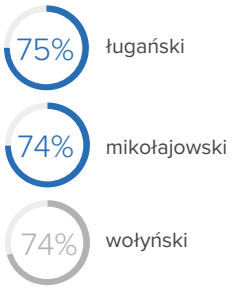

Najliczniej reprezentowane obwody pochodzenia wśród osób zamierzających powrócić do Ukrainy**

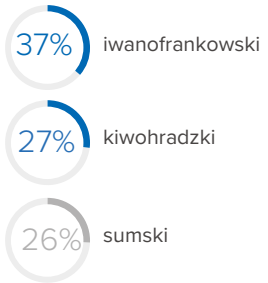

*Z wyłączeniem tych, których pytanie nie dotyczy.
** % przedstawia odsetek respondentów z danego obwodu zamierzających pozostać w Polsce lub powrócić do Ukrainy, spośród obwodów, które reprezentowało co najmniej 30 respondentów.

Zamiary: Powrót do Ukrainy

Wśród ankietowanych w sierpniu 16% planowało powrót do Ukrainy - najczęściej tymczasowo, w celu odwiedzenia rodziny, ale również z powodu poczucia poprawy sytuacji w Ukrainie lub tęsknoty za domem. Najwyższy odsetek osób planujących powrót był wśród respondentów z obwodów iwanofrankowskiego, sumskiego i kiwohradzkiego.

16% **respondentów planuje powrócić do Ukrainy, z czego 78% do obwodu pochodzenia.**

Główne przyczyny powrotu (n=304*)

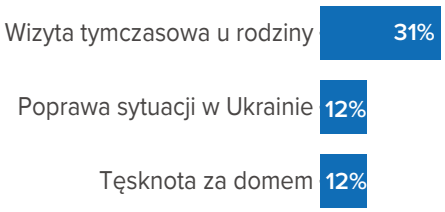

Zamiary: Wyjazd do innego kraju

15% respondentów planowało wyjechać do innego kraju - zazwyczaj autobusem (70%) lub samolotem (16%). Najczęstszą motywacją do przeprowadzki są więzi rodzinne, bezpieczeństwo oraz możliwości zatrudnienia.

15% **respondentów planuje wyprowadzić się do innego kraju**

Najbardziej popularne miejsca docelowe (n=350*)

Główne powody przenoszenia się do innego kraju (n=362*)

Najpopularniejsza forma zakwaterowania osób planujących wyjazd do innego kraju (n=368*)

ZAKWATEROWANIE

Uchodźcy ankietowani w sierpniu mieszkali najczęściej w wynajętych mieszkaniach (32%) lub u rodzin goszczących (28%), podczas gdy 18% przebywało w obiektach zbiorowych. Wynajmowanie mieszkań było znacznie bardziej powszechne wśród tych, którzy opuścili Ukrainę między lutym a kwietniem (37%), niż wśród osób, które wyjechały później (21%).

Wynajmującymi byli również częściej ci, którzy podróżowali z bliską rodziną (36%, w porównaniu do 25% wśród osób podróżujących bez bliskiej rodziny), a także ci, którzy posiadają co najmniej jedno dziecko (38%, w porównaniu do 23% wśród podróżujących bez dzieci).

Najpopularniejsze obecne/planowane typy zakwaterowania

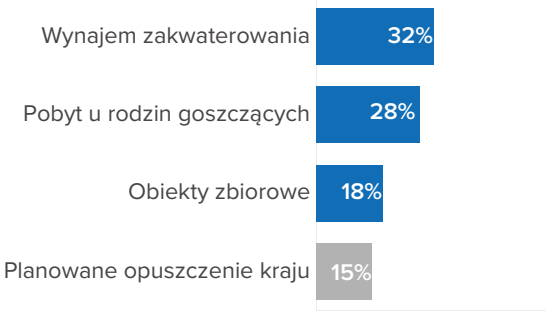

SIECI WSPARCIA

33% **badanych ma krewnych mieszkających poza Ukrainą**

Trzy najczęstsze kraje pobytu krewnych

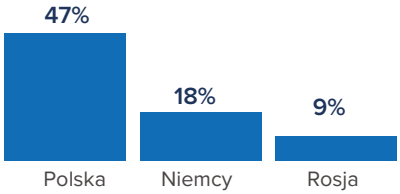

PRIORYTETOWE POTRZEBY

Środki pieniężne, zatrudnienie oraz zakwaterowanie były najczęściej wymieniane jako priorytetowe potrzeby. Pomoc materialna oraz opieka medyczna były pilnie potrzebne około jednej piątej respondentów. 15% ankietowanych potrzebowało również jedzenia, a 13% - dostępu do edukacji.

- Środki finansowe były częściej pilnie potrzebne wśród podróżujących z osobami starszymi (58% w porównaniu do 44% wśród podróżujcych bez osób starszych), które zarazem częściej potrzebowały opieki medycznej (42% vs. 18% wśród podróżujących bez osób starszych). Potrzeba opieki medycznej była także częściej wyrażana przez podróżujących z co najmniej jedną osobą o szczególnych potrzebach (42% vs. 18% wśród domostw bez osób o specjalnych potrzebach).
- Respondenci podróżujący z dziećmi lub niemowlętami częściej deklarowali potrzebę pomocy materialnej/rzeczowj (31% vs. 22% wśród osób bezdzietnych).

Najczęściej zgłaszane podstawowe potrzeby

29% **gospodarstw domowych ma co najmniej jednego członka ze specjalnymi potrzebami**

- osoba z niepełno-sprawnością 13%
- osoba z poważnym schorzeniem 10%
- osoba starsza ze szczególnymi potrzebami 9%
- samotny rodzic 7%

* Podczas gdy środki finansowe są priorytetową potrzebą zgłaszaną przez uchodźców, pokrywają one kilka podstawowych potrzeb. Kluczowe potrzeby zostaną przeanalizowane w przyszych raportach.

DOSTĘP DO INFORMACJI

Osoby wyrażające potrzebę dostępu do informacji najczęściej wskazywały potrzebę otrzymania informacji dotyczących pomocy finansowej, możliwości zatrudnienia oraz dostępu do opieki medycznej. Preferowanymi metodami komunikacji pozostają media społecznościowe oraz aplikacje do przesyłania wiadomości, zwłaszcza Viber, Telegram i Facebook.

Pięć najczęściej zgłaszanych potrzeb dot. dostępu do informacji* (n=1,595)

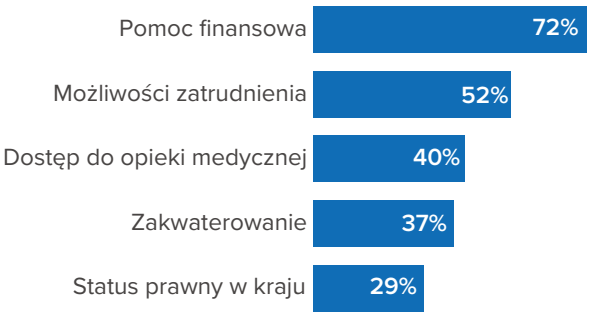

Preferowane sposoby otrzymywania informacji* (n=1,744)

37% ankietowanych nie odpowiedziało na pytanie o potrzeby informacyjne.

*Jest to pytanie wielokrotnego wyboru, więc suma może przekroczyć 100%. Infografika pokazuje odsetki wśród respondentów, którzy odpowiedzieli na to pytanie.

Preferowane media społecznościowe*

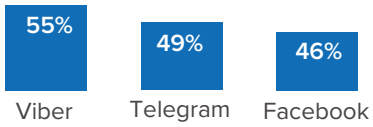

POCHODZENIE & PRZYJAZD

Największy odsetek respondentów przybył z obwodów charkowskiego, kijowskiego oraz dniepropietrowskiego. Większość (57%) opuściła swoje miejsce pochodzenia między późnym lutym a marcem. 100% ankietowanych ma przy sobie paszport (spośród osób, które posiadają paszport, 79% posiada paszport biometryczny, 21% niebiometryczny lub nieokreślonego typu) lub dowód osobisty. 11% osób zmieniło miejsce zamieszkania wewnątrz Ukrainy przed opuszczeniem kraju.

Najczęstsze obwody pochodzenia

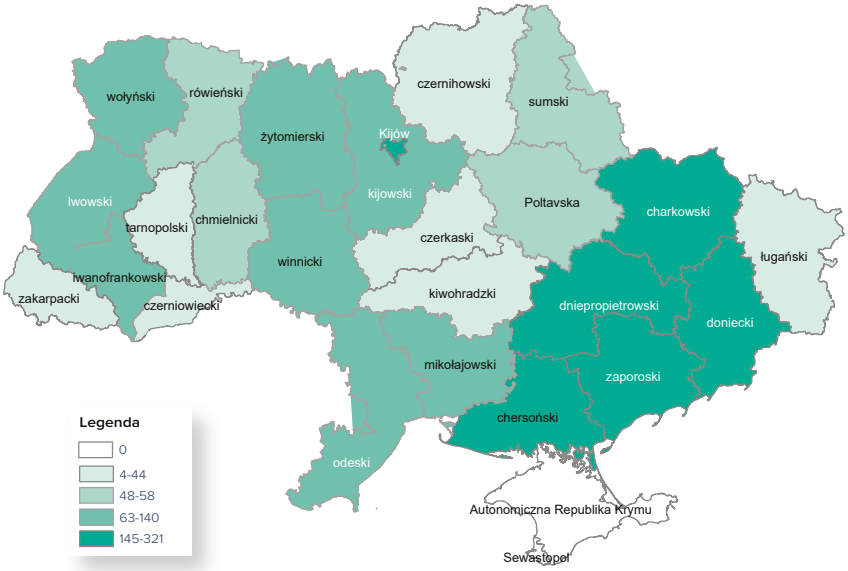

Miesiąc wyjazdu

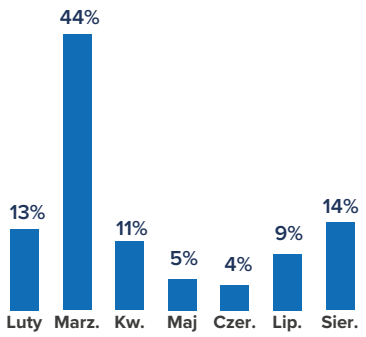

Wewnętrznie przemieszczeni przed przyjazdem do Polski

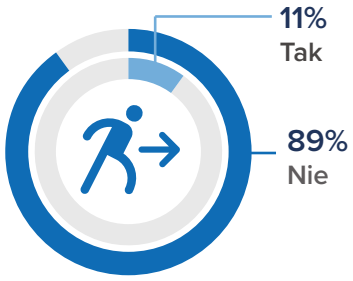

ROZDZIELENIE RODZINY

Większość respondentów (86%) została rozdzielona z członkami najbliższej rodziny w okresie po rozpoczęciu wojny. Wynikało to najczęściej z wprowadzenia prawa, w ramach którego zakazano opuszczania kraju mężczyznom w wieku 18-60 lat, lub z faktu, że część członków rodziny nie chciała lub nie mogła opuścić Ukrainy.

86% respondentów zostało rozdzielonych z członkami najbliższej rodziny

Trzy główne powody rozdzielenia
(n=2,168)*

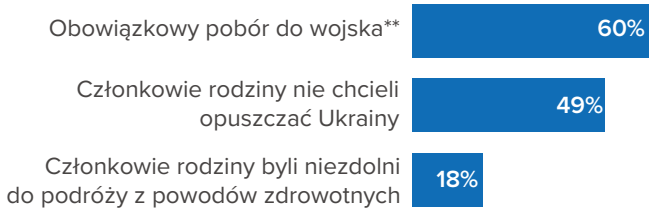

*Pytanie wielokrotnego wyboru. Suma może przekroczyć 100%.
**Pobór do wojska dotyczy stanu wojennego obowiązującego w Ukrainie, który uniemożliwia mężczyznom w wieku 18-60 lat opuszczenie kraju, nie oznacza jednak, że wszyscy ci, którzy pozostali, są w czynnej służbie wojskowej.

Ograniczenia wyników badania:

- Zastosowano nieprobabilistyczny dobór próby, dlatego wyników nie można ekstrapolować na populację wszystkich uchodźców z Ukrainy przebywających w Polsce.
- Konflikt nadal trwa i szybko ulega zmianom, a ludność wciąż się przemieszcza, dlatego wyniki mogą się znacznie różnić w kolejnej rundzie gromadzenia danych.
- Dane zostały zebrane tylko w niektórych regionach, w tym na terenach przygranicznych w województwach podkarpackim i lubelskim, a także w dużych miastach, takich jak Warszawa, Kraków, Wrocław, Lublin i Poznań - sytuacja może się różnić w innych regionach i mniejszych miastach.

Przypisy końcowe

1. UNHCR Operational Data Portal for Poland

SKONTAKTUJ SIĘ Z NAMI

Lorena Isla Rodriguez, Senior Protection Officer, isla@unhcr.org
Andrii Mazurenko, Senior Information Management Officer, mazurenk@unhcr.org
Paula Gierak, Country Focal Point, REACH, paula.gierak@reach-initiative.org
Joanna Jaworska, Assessment Officer, REACH, joanna.jaworska@reach-initiative.org